

patriot

1/2021

vychází 25. ledna 2021

ÚVODEM... děkujeme Vám všem, kteří jste nad našimi řádky trávili část svého drahocenného času v roce uplynulém, a přesto Vám zbylo ještě dost odvahy i na rok 2021. Také my doufáme a pevně věříme, že se v letošním roce vrátí život a veškeré okolní dění do „normálu“. Těžko ovšem predikovat, nakolik se dokážeme vrátit do doby předkoronavirové a předcovidové. Nakolik se změní svět a jak moc to poznamená a změní nás. Uvidíme. Tak ať jsme všichni, včetně našich blízkých, především zdraví. To je totiž to nejdůležitější.

V loňském roce jsme na těchto stránkách ukončili putování s obrazy temelínského sálu. Od tohoto čísla se pokusíme představit Vám historii jednotlivých domů, chalup a usedlostí. Takže vzhůru ZA TEMELÍNSKÝMI DOMY.

Číslo popisné 1 „U ČULÍKŮ“.

Berní rula uvádí v roce 1654 čulíkovský grunt jako úplně pustý. Připisuje mu pozemek o výměře asi 30 strychů (1 strych = 2877 m²), který vrchnost připojila ke svému dvoru.

Nejstarším hospodářem, který je zmíněn ve farních kronikách, je Jakub Čulík s manželkou Ludmilou. 21. dubna 1689 se zde narodila jejich dcera Anna. Dalšími hospodáři byli Martin Čulík, sedlák Jiřík Čulík, sedlák Václav Čulík a Jakub Čulík. Je zde uveden také

Martin Bartuška vulgo Holub či Vavřina Překážka, který se oženil s Barborou, dcerou Martina Čulíka.

V roce 1784 se stal majitelem za 140 zlatých Vít Procházka, syn Jana Procházky, držitele čp. 5. V roce 1803 předal Vít živnost svému synovi Matěji Procházce za 1067 zlatých. Dluhy na živnosti tvořily částku 730 zlatých a 57 krejcarů. Nový hospodář byl povinen zaplatit např. sirotku Zíkovi 13 zl., starému Šibrachovi 50 zl., Janu Pavlovskému 68 zl., hrádeckému Rybákovi 46 zl., Náhodovi 60 zl., Kolářovi z Temelínce 30 zl., starému Veisovi 60 zl., Masáčkovi 40 zl., křtěnovskému šenkýři 41 zl. a 40 kr., starému Šabatkovi 10 zl., atd. Kromě dluhů však Matěj Procházka převzal i jeden pár kobyli v hodnotě 24 zl., jeden pár dvouletých výřezků za 24 zl., jednu krávu za 12 zl., dva kované vozy za 30 zl., dva pluhy a brány za 8 zl., žebřiny, fasuněk, řetězy, dřevní pilu, vidle, kopáč, řezačku s kosou, dřevní sekery, hrabice, trávnické kosačky, sudy, škopky, pytle, cepy, řešeta, lopatu, apod. Matějova manželka Marie Rokůsková pak dostala věnem 600 zl. na hotovosti, jednu krávu v hodnotě 20 zl. a osm ovcí po 2 zl.

Matěj Procházka tragicky zahynul v roce 1809 ve svých 25 letech, když vezl vojsku dříví. Vdova Marie sama hospodařit nemohla a syn Matěj byl ještě malý, proto se téhož roku, s povolením vrchnosti, ujal živnosti Jan Kadlec. A následně se „ujal“ i vdovy Marie, když si ji vzal za manželku.

Kolem roku 1839 se hospodářství ujal právoplatný dědic Matěj Procházka, syn Matěje a Marie. Vyplatil podíly sourozencům a odstěhoval se do Zvěrkovic. Živnost převzal František Kadlec, syn Jana Kadlece a manželky Marie, rozené Rokůskové, ovd. Procházkové, a po něm jeho syn František (1844 – 1909). Po jeho

čp. 1 po demolici

smrti se na čp. 1 k Marii Kadlecové přičlenil Josef Šíma.

V roce 1955 bylo hospodářství konfiskováno ve prospěch Státního statku a následně JZD. Náměstek předsedy ONV tehdy Šimovi nabídl, aby se zřekl půdy ve prospěch státu, což bude lépe, než aby byl likvidován trestně pro neplnění nařízených dodávek. Šimovi, kterým bylo přes 70 let, se odstěhovali k dceři do Hartmanic. V roce 1960 byla stržena na čp. 1 střecha, kterou zanedlouho následoval i zbytek stavení. Dnes je na místě čp. 1 čerpací stanice.

K usedlosti patřila dřevěná a doškami krytá výměnkářská chalupa, která byla od živnosti stavebně oddělena a měla samostatný vjezd. Později byla označena čp. 95. Chalupa stála u temelínské cesty a podle pamětníků tady bydleli většinou nájemníci. Chalupa nebyla udržována a od roku 1925 ani obydlena. Čp. 95 „zdědil“ v roce 1975 bytový dům na „novce“ u nádraží, číslem popisným 1 je dnes dům s pečovatelskou službou.

(zdroj: Jan Petřík, Rodový katastr obce Temelína, Antonín Haas, Berní rula 27, kraj prácheňský, SOA Třeboň, gruntovní kniha Velkostatek Neznašov, Temelín, 1784 – 1880, V. pamětní kniha obce Temelína 1953 – 1956; foto: Jan Petřík, archiv obce Temelín.)

Z TISKU...

Poslanec Purghart a soudr. podávají tento pilný návrh stran státní pomoci krupobitím stíženým obcím Velký Temelín a okolí. Dne 29. července t. r. stížena obec Velký Temelín a okolí ve vltavotýnském okrese strašným krupobitím, že všechny plodiny polní, jež tehdy ještě nesklizeny byly, úplně byly zničeny.

Škoda ve Velkém Temelíně páčí se: roku 1895 nejméně na 30.000 zl., však utrpěla také obec tato roku 1894 krupobitím škodu 25.000 zl., 1893 suchem škodu 18.000 zl., 1892 krupobitím škodu 22.000 zl., 1889 krupobitím škodu 18.000 zl., 1888 krupobitím škodu 20.000 zl. a 1884 krupobitím škodu 4.000 zl.; celkem tedy škodu 137.000 zl., jež obci v nepříznivých podnebních poměrech položené vzešla, nehledě ke škodám, jež tuto vpočteny nejsou, například na poškozených obydlích. Tím ocitla se obec, postrádající komunikace moderní, v nouzi. Snažíc se bídu zmírniti, vykonala vše, by škody úředně se zjistily. Tyto také na sta parcelách uznány. Ačkoliv nebyly tak uznány, jak se udály, podávají přec mnohé v obci rozbité skleněné tabule okenní nejlepší důkaz, jak prudkým krupobitím bylo. V této nouzi obyvatelstvo, aby bídu umenšilo, úpěnlivě žádá za státní pomoc, jež by slzy mnohých usušila a bídě odpomohla. V těchto žalostivých poměrech podávají podepsaní pilný návrh:

- 1) C. k. vláda se vyzývá, aby vyšetřila živelní pohromy, způsobené ve Velkém Temelíně a okolí a na úlevu nouze učinila opatření, jimiž by způsobem ústavním vydatnou podporu a nezúročitelnou půjčku poskytla.*
- 2) Po stránce formální budiž návrh tento jako pilný projednán a dle §31 jednacího řádu rozpočtovému výboru přikázán.*

(440. schůze poslanecké sněmovny Říšské rady, Vídeň, 5. prosince 1885; Národní listy, 6. 12. 1895)

ZÁVĚREM... Uvítáme jakékoli materiály vztahující se k Temelínu či okolí, které nám můžete předat osobně, po dohodě zanechat v Domovech KLAS, nebo zaslat e-mailem. Těší nás váš zájem a děkujeme, že nás čtete ☺

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bychom si tady mohli psát, co chceme a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory našemu nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenese autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho částí je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bychom se nějak úporně bránili drobným příspěvkům a darům ☺. V každém případě za přízeň děkují Ondřej Klempíř a Pavel Hasil. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.